

Plán péče o přírodní rezervaci Skalní potok

**na období
2023–2035**

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

Plán péče je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný. Realizaci plánu péče zajišťuje orgán ochrany přírody příslušný ke schválení péče, a to v součinnosti s vlastníky a nájemci dotčených pozemků postupy podle § 68 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území.....	1
1.1 Základní identifikační údaje	1
1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR.....	1
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí	1
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma	2
1.5 Překryv území s jiným typem ochrany.....	2
1.6 Kategorie IUCN.....	2
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ.....	2
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu.....	2
1.7.2 Předmět ochrany – současný stav.....	3
1.8 Cíl ochrany.....	5
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany	6
2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	7
2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů.....	7
2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů.....	9
2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti	12
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti	12
2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy	14
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch	15
2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích	15
2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup.....	16
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize	19
3. Plán zásahů a opatření.....	21
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	21
3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání.....	21
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	24
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností	24
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu	24
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území	25
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností	25
3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území	25
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území	25
4. Závěrečné údaje	25
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)	27
4.2 Použité podklady a zdroje informací.....	27
4.3 Seznam používaných zkratk	28
4.4 Podklady pro plán péče zpracoval	29
5. Přílohy	30

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	2136
kategorie ochrany:	přírodní rezervace
název území:	Skalní potok
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	vyhláška
orgán, který předpis vydal:	Správa CHKO Jeseníky
číslo předpisu:	1/2001
datum platnosti předpisu:	12. dubna 2001
datum účinnosti předpisu:	15. května 2001

1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR

kraj:	Moravskoslezský
okres:	Bruntál
obec s rozšířenou působností:	Bruntál
obec s pověřeným obecním úřadem:	Vrbno pod Pradědem
obec:	Vrbno pod Pradědem
katastrální území:	Železná pod Pradědem

Příloha:

M1 – Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: 786098, Železná pod Pradědem

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
559/6		lesní pozemek		1 282 691	1 282 691
570/20		lesní pozemek		693 598	693 598
569		ostatní plocha	ostatní komunikace	46 917	13 498
Celkem					1 989 787

* Výměra parcely č. 569 v ZCHÚ vypočtena v GIS.

Ochranné pásmo:

Ochranné pásmo není vyhlášené, je jím dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, pás do vzdálenosti 50 m od hranice zvláště chráněného území.

Příloha:

M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	Vyhlášené OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	197,63			
			zamokřená plocha	
vodní plochy	-		rybník nebo nádrž	
			vodní tok	
trvalé travní porosty	-			
orná půda	-			
ostatní zemědělské pozemky	-			
ostatní plochy	1,35		neplošná půda	
			ostatní způsoby využití	
zastavěné plochy a nádvoří	-			
plocha celkem	198,98			

1.5 Překryv území s jiným typem ochrany

národní park:	ne
chráněná krajinná oblast (včetně zóny):	Jeseníky, 2. zóna
překryv s jiným typem ochrany:	CHOPAV Jeseníky
	ÚSES (lokální biocentrum, lokální biokoridory)

Natura 2000

ptačí oblast:	Jeseníky CZ 0711017
evropsky významná lokalita:	ne

1.6 Kategorie IUCN

IV – území pro péči o stanoviště/druhy

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Ochrana lesních porostů v 5. a 6. lesním vegetačním stupni, z nichž některé se přibližují přirozené struktuře lesa nebo mají až pralesovitý charakter. Zvláště významný je výskyt vzácných ptačích druhů. Raritou je jediný zachovalý exemplář tisu červeného (*Taxus baccata*) v lesních porostech CHKO Jeseníky.

1.7.2 Předmět ochrany – současný stav

A. ekosystémy

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany*
L5.4 – Acidofilní bučiny	6	<p>Acidofilní bučiny se v území přirozeně vyskytují na sušších místech, kde je půda mělká a chudší na živiny. Jedná se o asociaci <i>Luzulo luzuloidis-Fagetum sylvaticae</i>, kde dominují bika hajní (<i>Luzula luzuloides</i>), třtina chloupkatá (<i>Calamagrostis villosa</i>) a zmlazení buku (<i>Fagus sylvatica</i>). Z konstantních druhů acidofilních bučin zde najdeme druhy jako metlička křivolaká (<i>Avenella flexuosa</i>), kaprad' rozložená (<i>Dryopteris dilatata</i>), jestřábník zední (<i>Hieracium murorum</i>), šťavel kyselý (<i>Oxalis acetosella</i>), smrk ztepilý (<i>Picea abies</i>) nebo brusnice borůvka (<i>Vaccinium myrtillus</i>). Z ptáků se zde vyskytuje lejsek malý (<i>Ficedula parva</i>), lejsek šedý (<i>Muscicapa striata</i>), holub doupňák (<i>Columba oenas</i>) a sluka lesní (<i>Scolopax rusticola</i>).</p> <p>V území PR se porosty acidofilních bučin vyskytují např. pod Výřimi skalami a v okolí kóty Zadní plošiny, na ostatních místech se jedná nejspíš o degradační stádia květnatých bučin.</p>	a
L5.1 – Květnaté bučiny	21	<p>Květnaté bučiny jsou v rezervaci na většině plochy poměrně homogenní a stejnověké. Největší souvislou plochu tvoří na svahu pod Skalními schody a na v. od skal Mrtvého muže, v ostatních případech jde o drobné fragmenty v okolí skal, na kamenitých svazích a v nivě Skalního potoka. Jedná se převážně o mezotrofní bučiny asociace <i>Galio odorati-Fagetum sylvaticae</i>, varianta <i>Dentaria enneaphyllos</i>, v okolí skal pak mají charakter blízký suťovým lesům asociace <i>Mercuriali perennis-Fraxinetum excelsioris</i>. Bylinné patro dosahuje průměrně pokryvnosti do 10 %. Z diagnostických druhů se vyskytují např. kyčelnice cibulkonosná (<i>Dentaria bulbifera</i>), svízel vonný (<i>Galium odoratum</i>), mléčka zední (<i>Mycelis muralis</i>) a violka lesní (<i>Viola reichenbachiana</i>), poměrně hojně je zastoupena kyčelnice devítolistá (<i>Dentaria enneaphyllos</i>).</p> <p>Z ptáků se zde vyskytuje lejsek malý (<i>Ficedula parva</i>) a holub doupňák (<i>Columba oenas</i>).</p> <p>Ve svazích je několik pramenných míst, v jejichž okolí je bylinné patro obvykle bohatší, s vyšší pokryvností. Keřové patro není vyvinuto, zmlazení buků je omezené.</p>	a
S1.2 – Štěrbínová vegetace silikátových skal a drolin	7	<p>Skalní vegetaci lze obecně přiřadit ke svazu <i>Asplenion septentrionalis</i>.</p> <p>Na menších skalních výchozech, převážně na těch obklopených smrkovou kulturou, je vegetace chudá. Vyskytuje se zde pouze</p>	a

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany*
		<p>několik druhů běžných kapradin. Na větších skalních výchozech a mrazových srubech se vytváří bohatší společenstva, která v mozaice kombinují vegetaci asociace <i>Asplenion septentrionalis</i> s druhy jiných společenstev, v závislosti na charakteru konkrétního stanoviště. Na spíše zastíněných teráskách a v úpatí skal se vyskytují druhy květnatých bučin, resp. suťových lesů, na teráskách s hlubší a úživnější půdou jsou časté i keře (bez červený (<i>Sambucus racemosa</i>), srstka angrešt (<i>Ribes uvacrispa</i>), zimolez černý (<i>Lonicera nigra</i>)) a nitrofyty. Na osluněných vysychavých místech se vyskytují druhy suchých trávníků, otevřených suchých stanovišť a lesních lemů, na kolmých, osluněných skalních stěnách se uchycují pasekové druhy. Na mokvavých skalách jsou druhy typické pro prameniště, vlhké lesy a také ruderalní druhy. Další vegetační jednotkou na skalách v PR je asociace <i>Calamagrostio arundinaceae-Vaccinietum myrtilli</i>, kterou lze nalézt na horních hranách skal a vrcholových skalních plošinách. Dominuje brusnice borůvka (<i>Vaccinium myrtillus</i>) a metlička křivolaká (<i>Avenella flexuosa</i>).</p> <p>Na skalních výchozech hnízdí pravidelně krkavec velký (<i>Corvus corax</i>) a sokol stěhovavý (<i>Falco peregrinus</i>).</p>	
L2.2 – Údolní jasanovo-olšové luhy	1	<p>Prameništní olšiny se v území nacházejí nedaleko Skal Mrtvého muže a pod Skalními schody.</p> <p>Ve stromovém patře dominují olše lepkavá (<i>Alnus glutinosa</i>) a olše šedá (<i>Alnus incana</i>), keřové patro je tvořeno zejména zmlazením olši s vtroušenými keři (zimolez černý (<i>Lonicera nigra</i>), bez červený (<i>Sambucus racemosa</i>) a lýkovec jedovatý (<i>Daphne mezereum</i>)) a dalšími druhy dřevin (např. jeřáb ptačí (<i>Sorbus aucuparia</i>), buk lesní (<i>Fagus sylvatica</i>) nebo smrk ztepilý (<i>Picea abies</i>)).</p> <p>Bylinné patro dosahuje pokryvnosti přes 50 %, dominují v něm běžné druhy olšin. Ze vzácnějších druhů stojí za zmínku poměrně hojný výskyt prstnatce Fuchsova (<i>Dactylorhiza fuchsii</i>) a vemeníku dvoulistého (<i>Platanthera bifolia</i>), vzácněji se vyskytují i další významné druhy jako např. starček potoční (<i>Tephrosieris crispa</i>), violka dvoukvětá (<i>Viola biflora</i>), rozrazil horský (<i>Veronica montana</i>) nebo čarovník alpský (<i>Circaea alpina</i>).</p> <p>V nivě Skalního potoka se místy objevují fragmenty potočních olšin. Ty zde nevytváří souvislý porost, druhově porosty odpovídají nejvíce asociaci <i>Stellario nemorum-Alnetum glutinosae</i>. Ve stromovém patře se objevují olše lepkavá (<i>Alnus glutinosa</i>) a jasan ztepilý (<i>Fraxinus excelsior</i>). Bylinnému patru</p>	a

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany*
		dominuje devětsil bílý (<i>Petasites albus</i>), přítomny jsou běžné druhy olšin, vtroušeně se objevují i druhy bučin a suťových lesů (měsíčnice vytrvalá (<i>Lunaria rediviva</i>), samorostlík klasnatý (<i>Actaea spicata</i>), kyčelnice cibulkonosná (<i>Dentaria bulbifera</i>)), druhy splavené z vyšších poloh (mléčivec alpský (<i>Cicerbita alpina</i>)) a druhy prameniště.	
R1.4 – Lesní prameniště bez tvorby pěnvců	<1	Na celém území rezervace, zvláště pak na levém, j. orientovaném svahu Skalního potoka, jsou pramenná místa častá. Jejich zachovalost a druhová pestrost se odvíjí od v minulosti provedených lesnicko-hospodářských zásahů do okolních lesních porostů. Největší a nejzachovalejší prameniště se nachází ve svahu sv. a v. od skal Mrtvého muže. Vyskytuje se zde např. prstnatec Fuchsův (<i>Dactylorhiza fuchsii</i>) a starček potoční (<i>Tephrosieris crispa</i>). Bylinné patro má pokryvnost okolo 80 % a dominuje mu ostřice řidkoklasá (<i>Carex remota</i>) a krabice chlupatá (<i>Chaerophyllum hirsutum</i>). Několik maloplošných pramenišť svazu <i>Caricion remotae</i> je přímo nad Skalní cestou. V příkopech skalní cesty jsou místy osluněné mokřiny, na které se váže výskyt prstnatce Fuchsova (<i>Dactylorhiza fuchsii</i>) a vemeníku dvoulistého (<i>Platanthera bifolia</i>). To samé platí i o lesní cestě na pravém břehu potoka. Na takových místech se vzácně objevují i vlhkomilné a slatinné ostřice jako je ostřice bledavá (<i>Carex pallescens</i>), o. ježatá (<i>C. echinata</i>) a o. rusá (<i>C. flava</i>).	a

B. druhy

druh	stupeň ohrožení**	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace	kód předmětu ochrany*
roháček jedlový (<i>Ceruchus chrysomelinus</i>)	EN	pralesovité porosty s ležícím mrtvým dřevem, pravidelný avšak nehojný výskyt	c
sokol stěhovavý (<i>Falco peregrinus</i>)	EN	pravidelné hnízdění na skalních římsách	c

*kód předmětu ochrany:

a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ

c = další významný ekosystém nebo jeho složka, který je navržen k doplnění mezi předměty ochrany ZCHÚ (viz i kap. 3.4)

** podle Červeného seznamu: EN – ohrožený; podle HEJDA et al. (2017), CHOBOT & NĚMEC (2017)

1.8 Cíl ochrany

Dlouhodobým cílem, přesahujícím časový rámec tohoto plánu péče, je ponechání celého území rezervace samovolnému vývoji a jeho ekologická samostatnost.

A. ekosystémy

ekosystém	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
L5.4 – Acidofilní bučiny	Ekosystém odpovídající stupni přirozenosti „les přírodě blízký“ * a následně ponechaný samovolnému vývoji	<ul style="list-style-type: none"> - rozloha ekosystému min. 11 ha - heterogennější prostorová struktura alespoň na 5 % plochy (přítomnost další porostní etáže/etází v hloučcích o min. velikosti 2–4 ary) - přítomnost všech hlavních a vybraných vtroušených druhů dřevin přirozené druhové skladby a jejich odrostlé obnovy (BK, JD, SM, KL, JL, JLH, TS, LP) - veškerá dřevní hmota ponechána na místě k přirozenému rozpadu, zároveň ve všech fázích rozkladu a různých formách
L5.1 – Květnaté bučiny	Ekosystém odpovídající stupni přirozenosti „les přírodě blízký“ * a následně ponechaný samovolnému vývoji	<ul style="list-style-type: none"> - rozloha ekosystému min. 41 ha - heterogennější prostorová struktura alespoň na 5 % plochy (přítomnost další porostní etáže/etází v hloučcích o min. velikosti 2–4 ary) - přítomnost všech hlavních a vybraných vtroušených druhů dřevin přirozené druhové skladby a jejich odrostlé obnovy (BK, JD, SM, KL, JL, JLH, TS, LP) - veškerá dřevní hmota ponechána na místě k přirozenému rozpadu, zároveň ve všech fázích rozkladu a různých formách
S1.2 – Štěrbínová vegetace silikátových skal a drolin	Ekosystém ponechaný samovolnému vývoji	<ul style="list-style-type: none"> - rozloha ekosystému min. 14 ha - výskyt krtičníku jarního (<i>Scophularia vernalis</i>)
L2.2 – Údolní jasanovo-olšové luhy	Ekosystém ponechaný samovolnému vývoji	<ul style="list-style-type: none"> - rozloha ekosystému min. 2 ha - přítomnost všech vývojových stádií lesního ekosystému
R1.4 – Lesní prameniště bez tvorby pěnoveců	Zachovalé lesní prameniště	<ul style="list-style-type: none"> - rozloha ekosystému min. 1,5 ha - nenarušený vodní režim

*dle Metodiky stanovení stupně přirozenosti lesa (VUKOZ 2018)

B. druhy

druh	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
roháček jedlový (<i>Ceruchus chrysomelinus</i>)	Dostatek vhodných trouchnivějících kmenů pro vývoj larev – zachování životaschopné populace	<ul style="list-style-type: none"> - přítomnost alespoň dvou osídlených kmenů - ponechávání min. 10 ks jehličnatých stromů na hektar v různé fázi rozkladu k úplnému zetlení
sokol stěhovavý (<i>Falco peregrinus</i>)	Zachování vhodných podmínek pro hnízdění	<ul style="list-style-type: none"> - přítomnost druhu na lokalitě

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů

Území PR Skalní potok se nachází v rozpětí nadmořských výšek 655–930 m, je zařazeno do provincie Česká vysočina, subprovincie Krkonoško-jesenická, oblast Jesenická, celek Hrubý Jeseník, podcelek Medvěďská hornatina. Klimaticky patří do okrsku mírně chladného s průměrnou roční teplotou 4–6 °C s průměrným úhrnem srážek 900–1 200 mm (QUITT 1971).

Území je tvořeno údolím Skalního potoka – levostranného přítoku Střední Opavy. Svahy jsou příkré (průměrný sklon přesahuje 20°), s mnohými skalními výchozy a mrazovými sruby (Skály Mrtvého muže, Skalní schody, Výří skály), přičemž nejvyšší kolmé až převísle skalní stěny jsou až kolem 30 m vysoké, nechybí četná prameniště, a to zvláště v sz. části území. Zdejší horniny patří dle geologické mapy (GEOČR25) mezi mylonitizované metagranitoidy, tj. horniny rulového složení, převážně metamorfované horniny z živců, křemene a slíd. V nivě Skalního potoka jsou deluviální hlinitokamenité sedimenty a nezpevněné nivní sedimenty (GÁBA 2017). Z půdních typů převažují kambizemě, na prameništích gleje, na sutích rankery. Poměrně časté jsou půdy nevyvinuté (sutě, šterkové lavice).

Vlastní tok Skalního potoka vytváří na většině území rezervace hluboké, zaříznuté údolí s kamenitými peřejemi, kaskádami, přičemž tři nejvyšší stupně už lze považovat za vodopády. Za německého osídlení potok nesl název „Steinseifen Bach“. Po druhé světové válce byl zpočátku nazýván Kamenitý nebo Bublavý, dnes Skalní (GÁBA 2017).

Co se týče lesních porostů, podle mapy potenciální přirozené vegetace České republiky (NEUHÄUSLOVÁ et al. 1998) byly původními rostlinnými společenstvy na území PR Skalní potok bučiny s kyčelnicí devítilistou (*Dentario enneaphylli-Fagetum*). V současné době jsou nejrozšířenějšími lesními typy smrkové, klenosmrkové a místy jedlové bučiny, na aluviálních náplavech montánní jasanová olšina. Porosty na skalních sutích a balvanitých půdách, jež nebyly kvůli špatné dostupnosti intenzivně hospodářsky využívány, vykazují místy pralesovitý charakter. Pro území PR Skalní potok (a zároveň v kontextu CHKO Jeseníky) je zvláště významný jediný zachovalý exemplář tisu červeného (*Taxus baccata*) rostoucí v lesních porostech CHKO Jeseníky – v místě původního výskytu. Kmen vznikl pravděpodobně srůstem čtyř kmenů, které se dále rozvětvují ve výši 1 m. Tis je samičího pohlaví a nachází se na bez horolezecké techniky nepřístupné skalní římse v nadmořské výšce 850 m. Na základě dendrochronologického průzkumu provedeného v r. 1995 bylo jeho stáří stanoveno na přibližně 400 let (KASTNEROVÁ et al. 2006).

Po stránce dřevinné skladby v rezervaci s podílem kolem 60 % dominuje smrk ztepilý, a to zejména na úkor jedle bělokoré, javoru klenu či jilmu drsného, jejichž podíl by jinak tvořil kolem 30 %, v současné době to však není ani 5 %. Zastoupení buku lesního se naopak díky relativně zdárnému zmlazování a kvůli postupnému procloňování po zásazích proti kůrovci na smrku zvyšuje a s ohledem na stanovištní podmínky je víceméně v optimálním podílu. Jednotlivě se vyskytuje rovněž modřín opadavý. Na základě výsledků studií ze širšího okolí a nedalekého „původního“ výskytu v oblasti Suchého vrchu nelze jeho určitý podíl ve druhovém složení v dané oblasti zcela vyloučit (např. DUDOVÁ et al. 2014). Přibližně na 60 % území PR Skalní potok byl vymapován biotop 9XA (Lesní kultury s nepůvodními jehličnatými dřevinami), který není předmětem ochrany území.

Vyšší rostliny

Podle fytogeografického členění (SKALICKÝ 1988) leží zájmové území ve fytogeografické oblasti horské květeny oreofytikum, fytogeografickém okrese 97 Hrubý Jeseník. Pro tento okres je typické zastoupení jak některých rostlin mezofytika, tak i bohatý výskyt oreofytických druhů rostlin montánního, supramontánního, částečně i submontánního a subalpínského vegetačního stupně.

V rámci botanického inventarizačního průzkumu (KLEČKOVÁ 2020) bylo v PR Skalní potok zaznamenáno 264 druhů cévnatých rostlin, z toho 37 zvláště chráněných, druhů uvedených v Červeném seznamu či regionálně významných. K nejvzácnějším druhům patří sklenobýl bezlistý (*Epipogium aphyllum*), který se zde vyskytuje pravidelně v počtu několika kvetoucích jedinců. Bohatou populaci má na Výřích skalách krtičník jarní (*Scrophularia vernalis*). Vcelku hojný je v území lopušník skloněný (*Hackelia deflexa*). Kriticky ohroženým druhem je také jednokvítka velekvětá (*Moneses uniflora*), který se ale v PR Skalní potok vyskytuje převážně na stanovištích vzniklých lidskou činností – na okrajích a příkopech lesních cest. Raritou je exemplář tisu červeného (*Taxus baccata*) na lokalitě Skalní schody.

Bryologie

Z území PR Skalní potok je známo celkem 174 taxonů mechorostů, z toho 161 (43 játrovek a 118 mechů) jich bylo nalezeno během inventarizačního průzkumu realizovaného v r. 2018 (ZMRHALOVÁ 2018). Jeden druh játrovky byl na této lokalitě objeven dokonce jako nový pro Moravu (*Bazzania flaccida*, KOŠNAR 2011), druhý jako nový pro Hrubý Jeseník (*Tritomaria exsectiformis*, leg. M. Zmrhalová). V území převažují druhy horských a podhorských lesů. Druhovou pestrost bryoflóry obohacují také některé bazofilní druhy, které zde rostou na některých na báze bohatých silikátových skalách společně s acidofilními druhy.

Lichenologie

Na území rezervace bylo v rámci lichenologického inventarizačního průzkumu zaznamenáno celkem 164 druhů lišejníků (HALDA 2018), z nich jsou 2 řazeny mezi druhy kriticky ohrožené (*Arthonia endlicheri*, *Caloplaca arnoldii*), 11 druhů je ohrožených (*Acrocordia gemmata*, *Arthonia atra*, *Multiclavula mucida*, *Peltigera horizontalis*, *Porina guentheri*, *Porina leptalea*, *Pyrenula nitida*, *Ramalina fastigiata*, *Schismatomma pericleum*, *Strigula stigmatella*, *Thelotrema lepadinum*), dalších 26 druhů patří mezi zranitelné, 4 druhy zasluhující pozornost, 32 druhů blízkých ohrožení a zbývajících 88 běžných.

Bezobratlí

V roce 2020 proběhl na území rezervace inventarizační průzkum zaměřený na saproxylické brouky (KAŠÁK 2021). Celkem 22 ze zjištěných druhů je zařazeno do Červeného seznamu ČR: 3 druhy jsou zařazeny do kategorie kriticky ohrožený (vyklenutec *Curimus* cf. *erichsoni*¹, *Sericus subaeneus* a červotoč *Xestobium austriacum*), 7 druhů do kategorie ohrožený (*Agrilus integerrimus*, roháček jedlový *Ceruchus chrysomelinus*, *Corticus fraxini*, lesák *Dendrophagus crenatus*, *Diacanthous undulatus*, dřevomil bukový *Eucnemis capucina* a tesařík javorový *Ropalopus ungaricus*), 4 druhy do kategorie zranitelný (krasec lesní *Buprestis rustica*, *Liotrichus affinis*, *Rabocerus foveolatus* a *Rhizophagus cribratus*) a 8 druhů do kategorie téměř ohrožený (tesařík pižmový *Aromia moschata*, střevlík nepravidelný *Carabus irregularis*, střevlík hrboletý *Carabus variolosus*, *Corticus unicolor*, lesknáček *Ipidia binotata*, kornatec drobný *Ostoma ferruginea*, *Rhizophagus nitidulus* a zdobenec

¹ Druh je uveden v kategorii kriticky ohrožený v Červeném seznamu bezobratlých ČR z roku 2005 (FARKAČ et al. 2005). V aktuálním červeném seznamu (HEJDA et al. 2017) nebyla čeleď *Byrrhidae* zpracována, pro tuto čeleď tedy vycházíme ze staršího červeného seznamu.

skvrnitý *Trichius fasciatus*). Na základě výsledků průzkumu bylo konstatováno, že „PR Skalní potok představuje pro saproxylické brouky jedno z nejvýznamnějších míst v CHKO Jeseníky, a to díky relativně vysokému počtu druhů a výskytu reliktní přírodně bohatých horských lesů. Zjištěné společenstvo odráží stav a historii lokality, kde bylo zjevně kontinuálně přítomno větší množství odumírajících, odumřelých stromů a ležících kmenů.“

V letech 2010 a 2011 prováděl Adam Lacina (LACINA 2012) průzkum měkkýšů. Zjistil 49 druhů měkkýšů, z toho 46 druhů suchozemských plžů a 3 druhy vodní. Mezi cenné nálezy patří vřetenatka šedivá (*Bulgarica cana*) a žebernatěnka drobná (*Ruthenica filograna*)

Ze vzácnějších motýlů byl v rezervaci pozorován bělopásek dvouřadý (*Limenitis camilla*), významná jsou pozorování hrotnokřídlece chmelového (*Hepialus humuli*), hrotnokřídlece lesního (*Phymatopus hecta*) a píďalky šťavelové (*Entephria infidaria*)

Za zmínku stojí také pravidelný výskyt vážky páskovce dvojzubého (*Cordulegaster bidentata*).

Obratlovci

Z ptáků je potřeba zmínit na skalních římsách hnízdícího sokola stěhovavého (*Falco peregrinus*) a krkavce velkého (*Corvus corax*), dále na bučiny vázaného lejska malého (*Ficedula parva*). Občas zde zalétává také puštník bělavý (*Strix uralensis*), na území rezervace však nehnízdní. Jeřábek lesní (*Tetrastes bonasia*) zde i přes vhodné podmínky již deset let zaznamenán nebyl. Ze savců se ojediněle vyskytuje plšík lískový (*Muscardinus avellanarius*) a plch lesní (*Dryomys nitedula*).

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin, lišejníků a živočichů

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992Sb.*	stupeň ohrožení**	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
Cévnaté rostliny			
<i>Aconitum variegatum</i> oměj pestrý	O	LC	Na několika místech na prameništích a v nivě Skalního potoka, desítky jedinců
<i>Dactylorhiza fuchsii</i> var. <i>fuchsii</i> prstnatec Fuchsův pravý	O	NT	Prameniště, olšiny, niva Skalního potoka, vlhké příkopy kolem Skalní cesty, stovky jedinců
<i>Epipogium aphyllum</i> sklenobýl bezlistý	KO	EN	Na několika místech v Lipovém příkopu – okraje bezejmenného levostranného přítoku Skalního potoka (např. v roce 2022 zaznamenán na 4 místech, celkem 15 kvetoucích ex.)
<i>Hackelia deflexa</i> lopuštík skloněný		VU	Paty skal a skalní terásky, místa obohacená dusíkem, na více místech v území, stovky jedinců
<i>Huperzia selago</i> vranec jedlový	O	NT	Roztroušeně po celém území rezervace
<i>Lunaria rediviva</i> měsíčnice vytrvalá	O	LC	Na více místech v nivě Skalního potoka, v bučinách a suťových lesích
<i>Lycopodium annotinum</i> plavuň pučivá	O		Vlhčí místa ve smrčínách
<i>Moneses uniflora</i> jednokvítka velekvětá	SO	EN	Na náplavu Skalního potoka a při okrajích lesních cest, stovky jedinců

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992Sb.*	stupeň ohrožení**	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
<i>Monotropa hypopitys</i> hnilák smrkový		VU	Vzácně v bučinách
<i>Platanthera bifolia</i> vemeník dvoulistý	O	VU	Květnaté bučiny, prameniště olšiny, prameniště, niva Skalního potoka, okraje lesních cest, stovky jedinců
<i>Scrophularia vernalis</i> krtičnick jarní	KO	EN	Lokalita Výří skály – skalní terásy, úpatí skal, zastíněné žleby mezi skalami, stovky kvetoucích jedinců
<i>Streptopus amplexifolius</i> čipek objímavý		VU	Jednotlivě ve smrčinách
<i>Taxus baccata</i> tis červený		VU	Starý keř na nedostupné terásce na Skalních schodech, jeden exemplář
Mechorosty			
<i>Anomodon rugelii</i> klaminka tupolistá		VU	Na dvou místech na bazických skalách (Skály, U mrtvého muže)
<i>Bazzania flacida</i> rohozec obnažený		VU	Nový druh pro Moravu ji v r. 2011 v PR Skalní potok na skalách nad lesní cestou objevil J. Košnar (Košnar 2011), v r. 2018 výskyt potvrzen
<i>Buxbaumia viridis</i> šikoušek zelený		VU	Nalezen na jednom místě na ztrouchnivělé kládě pod skalní stěnou na levém břehu Skalního potoka, pouze 2 sporogony
<i>Didymon glaucus</i> pározub sivý		VU	Na jednom místě na skále nad Skalním potokem
<i>Thamnobryum neckeroides</i>		EN	Nalezen na dvou místech na skalách při s. okraji rezervace
Lišejníky			
<i>Acrocordi a gemmata</i>		EN	Mikrolišejník zaznamenaný na několika místech na borce jilmu
<i>Arthonia atra</i>		EN	Zaznamenaný na více místech na borce listnáčů (jeřáb, javor klen, jilm)
<i>Arthonia endlicheri</i>		CR	V PR na více místech na skalách
<i>Caloplaca arnoldii</i>		CR	Vzácně na skalách
<i>Multiclavula mucida</i>		EN	Nalezen na silně zetlelých smrkových a bukových kládách v údolí Skalního potoka
<i>Peltigera horizontalis</i>		EN	Vrcholy skal v místech mimo dosah zvěře
<i>Porina guentheri</i>		EN	Zaznamenaný na jednom místě na zastíněné vlhké skále
<i>Porina leptalea</i>		EN	Nalezen na jednom místě na borce buku
<i>Pyrenula nitida</i>		EN	V území na více místech na kmenech listnáčů
<i>Ramalina fastigiata</i>		EN	Vzácně na borce javoru klenu
<i>Schismatomma pericleum</i>		EN	Vzácně na borce jilmu
<i>Strigula stimatella</i>		EN	Na kamenech a kořenových náběžích buků na břehu Skalního potoka
<i>Thelotrema lepadium</i>		EN	Zjištěn na jediném místě rezervace na borce buku
Živočiškové			
Brouci			
<i>Carabus arcensis</i> střevlík polní	O		Obývá širokou škálu biotopů.
<i>Carabus irregularis</i> střevlík nepravidelný	O	NT	Silná populace, lesní porosty.
<i>Carabus variolosus</i> střevlík hrboletý	SO	NT	Hojný po celém území rezervace.
<i>Ceruchus chrysomelinus</i> roháček jedlový	KO	EN	Pravidelně potvrzovaný výskyt.

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992Sb.*	stupeň ohrožení**	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
<i>Ropalopus ungaricus</i> tesařík javorový		EN	Jednotlivé nálezy, staré javory.
Motýli			
<i>Apatura iris</i> batolec duhový	O		Jednotlivé nálezy na světlinách, nejčastěji v okolí cest.
<i>Limenitis camilla</i> bělopásek dvouřadý	O	NT	Jednotlivé nálezy na světlinách, nejčastěji v okolí cest.
Měkkýši			
<i>Bulgarica cana</i> vřetenatka šedavá		EN	Hojně (desítky jedinců) v bučině na levém břehu potoka.
Vážky			
<i>Cordulegaster bidentata</i> páskovec dvojzubý		NT	Pravidelný výskyt larev v potoce.
Ptáci			
<i>Ciconia nigra</i> čáp černý	SO	VU	Pravidelně pozorován při lovu v toku Skalního potoka, v rezervaci v současnosti nehnízdící.
<i>Columba oenas</i> holub doupňák	SO	VU	1–2 hnízdící páry ve vazbě na doupné stromy
<i>Corvus corax</i> krkavec velký	O		Hnízdění na skalních výchozech, min. 1 pár na skalách na severu PR
<i>Falco peregrinus</i> sokol stěhovavý	KO	EN	Hnízdění jednoho páru na skalách na lokalitě „Peklo“
<i>Ficedula parva</i> lejsek malý	SO	VU	7–9 hnízdících párů ve vazbě na doupné stromy, výskyt zaznamenán ve v. a sv. části rezervace
<i>Glaucidium passerinum</i> kulíšek nejmenší	SO	VU	1 hnízdící pár ve vazbě na doupné stromy
<i>Muscicapa striata</i> lejsek šedý	O		min. 1 pár hnízdící v polodutinách stromů či skal
<i>Nucifraga caryocatactes</i> ořešník kropenatý	O	VU	min. 1 pár ve vazbě na smrkové porosty
<i>Picoides tridactylus</i> datlík tříprstý	SO	EN	Občas pozorován, výskyt max. 1 páru, vazba na smrkové porosty
<i>Scolopax rusticola</i> sluka lesní	O	VU	min. 1 pár, hnízdění na zemi
<i>Strix uralensis</i> puštík bělavý	KO	CR	Občasný výskyt pravděpodobně vázaný na hnízdiště v oblasti nedalekého Žárového vrchu
<i>Tetrastes bonasia</i> jeřábek lesní	SO	VU	Poslední záznam v r. 2012 v sv. části rezervace, porosty s bohatým podrostem
Savci			
<i>Dryomys nitedula</i> plch lesní	SO		Ojedinělý výskyt
<i>Glis glis</i> plch velký	O	DD	Roztroušeně po celém území rezervace
<i>Muscardinus avelanarius</i> plšík lískový	SO		Ojedinělý výskyt
<i>Sciurus vulgaris</i> veverka obecná	O	DD	Početně na celém území rezervace

* podle vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění: KO – kriticky ohrožený, SO – silně ohrožený, O – ohrožený

** podle Červených seznamů: CR – kriticky ohrožený, EN – ohrožený, VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený, DD – taxon, o němž jsou nedostatečné údaje, LC – málo dotčený; podle GRULICH & CHOBOT (2017), KUČERA et al. (2012), HEJDA et al. (2017), CHOBOT & NĚMEC (2017)

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

a) abiotické disturbanční činitele

Nejvýznamnějším abiotickým disturbančním činitelem na území PR Skalní potok je vítr, mokrý těžký sníh a námraza. V průběhu platnosti předchozího plánu péče k žádné významné disturbanci nedošlo. Nejčastěji dochází ke vzniku zlomů a vývrátů v důsledku větru od jednotlivých stromů po jejich skupinky v řádu jednotek stromů. Vzhledem k poměrně vysokému podílu smrku hrozí riziko silnější disturbance právě v důsledku větru, čímž může dojít k nahromadění velkého množství materiálu pro namnožení se a gradaci podkorního hmyzu (viz dále) a ohrožení především okolních kulturních sekundárních smrčín. Tento disturbanční činitel nemůže předměty ochrany (především bučiny) nijak ohrozit. Zejména z hlediska aktuálního stavu bučin je větrná disturbance naopak žádoucí, ovšem s ponecháním vzniklého biologického dědictví (struktury, veškerá dřevní hmota na místě k zetlení). Může tak dojít k otevření prostoru – ke zlepšení světelných podmínek pro odrůstání spodní etáže, především dalších druhů vyžadujících vyšší světelný požitek, než jaký mají k dispozici dnes. Přirozeně disturbované plochy s přirozeně se rozkládajícími a zároveň osluněnými kmeny představují zásadní „hotspoty“ především pro saproxylické organizmy (organizmy vázané na mrtvé dřevo). Ležící stromy a jejich skupiny mohou současně posloužit jako mechanická bariéra proti vniknutí a okusu zmlazení spárkatou zvěří. Je však velice pravděpodobné, že bude dominovat buk lesní.

b) biotické disturbanční činitele

Nejvýznamnějším biotickým škůdcem je spárkatá zvěř (především jelení). Bez mechanické ochrany (oplocenky, oplůtky) proti zvěři kromě buku a smrku žádná jiná dřevina prakticky neodrůstá. Tento stav posouvá vývoj lesního ekosystému opět ke zjednodušení druhové skladby lesů. Působí zde také tzv. „ostrovní efekt“, kdy se do rezervace stahuje zvěř z okolních, podstatně méně úživných hospodářských smrkových lesů, nachází zde rovněž klid a nadměrně poškozují obnovu okusem, v případě odrostlých stromů i ohryzem či loupáním.

Z hlediska populací některých vzácných druhů dřevin přichází kromě zvěře v úvahu grafióza na jilmlech. V případě vtoušeného jilmu horského, mimochodem vcelku zdravé populace, existuje riziko odumření tímto tracheomykózním onemocněním, které způsobuje houba *Ophiostoma novo-ulmi* a jež v ČR zdecimovalo podstatnou část jilmů.

V případě smrku ztepilého je to podkorní hmyz, primárně lýkožrout smrkový (*Ips typographus*). S podílem smrku kolem 60 % hrozí stále vysoké riziko gradace a následného rozpadu horního stromového patra, zvláště v případě porostů na pravém břehu Skalního potoka.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

a) ochrana přírody

Území rezervace začalo být chráněno vyhlášením Chráněné krajinné oblasti Jeseníky v r. 1969, posléze s účinností zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny bylo území

(a doposud je) v překryvu s 2. zónou odstupňované ochrany přírody a krajiny CHKO Jeseníky. Péče o území před vlastním vyhlášením rezervace spočívala především v ochraně přirozeného zmlazení proti zvěři, podsadbách jedle bělokoré, dále asanaci kůrovcem napadeného dříví, byly zde rovněž realizovány těžební zásahy za účelem uvolňování a podpory přirozeného zmlazení s cílem podpory či vytvoření další etáže/etází. V r. 1998 byl zpracován návrh na vyhlášení PR, v r. 2000 bylo území geodeticky zaměřeno. Následně Vyhláškou č. 1/2001 Správy Chráněné krajinné oblasti Jeseníky ze dne 12. dubna 2001 o zřízení přírodní rezervace „Skalní potok“ byla vyhlášena PR Skalní potok o výměře 197,6289 ha s účinností dne 15. května 2001.

Kromě režimu přírodní rezervace je území od roku 2004 součástí soustavy Natura 2000, a to Ptačí oblasti Jeseníky. Územím PR prochází prvky ÚSES (lokální biocentra, regionální biokoridor), CHOPAV a Ochrané pásmo vodního zdroje – II. stupeň - vnější.

b) lesní hospodářství

Levý břeh toku Střední Opavy patřil od středověku biskupství vratislavskému (Bistum Breslau), kam spadá i území rezervace. Vzhledem ke špatné dostupnosti díky extrémním terénním podmínkám byl zde les až do 18. stol. využíván jen málo, nanejvýš myslivecky. Situace se však změnila po r. 1729, kdy na základě smlouvy mezi tehdejšími vlastníkem a sousedním Řádem německých rytířů začaly i na levém břehu Střední Opavy probíhat těžby za účelem získání palivového dříví pro nedaleké železářny v Ludvíkově. Jelikož bylo dřevo dopravováno plavením po Střední Opavě, nepochybně byly těžbou dotčeny i porosty při dolním toku Skalního potoka. Posléze, koncem 18. stol., vznikly i na biskupském panství v Železné menší hutě a železářny, na počátku 19. stol. existovala na soutoku Skalního potoka a Střední Opavy pila, podle starých map se u Skalního potoka nacházely také milíře. I přes vodní nádrž na Skalním potoce u Hrázní boudy (dnes chata Dembauda) vzhledem k členitosti koryta toku k plavení dřeva zřejmě nedošlo. Její existence je proto tak trochu záhadou. Koncem 19. stol. začala být kolem toku Skalního potoka budována lesní cesta, která slouží dodnes. Po skončení druhé světové války byly zdejší lesy ve správě státu, posléze spadaly pod Lesní závod Karlovice, polesí Bílý potok a polesí Vidly (zpracováno dle GÁBY (2017)). Se vznikem Lesů České republiky, s. p., v r. 1992 území rezervace spadalo pod Lesní správu Karlovice. Během platnosti přechozího plánu péče došlo na základě zákona č. 428/2012 Sb., zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů, k navrácení majetku církvi, konkrétně Biskupství ostravsko-opavskému (Kostelní náměstí 3172/1, Moravská Ostrava, 702 00 Ostrava).

Způsoby využití s negativními vlivy na prostředí:

- hospodaření v 19. a 20. století preferující smrk ztepilý na úkor jiných dřevin
- téměř kompletní vytěžení jedle bělokoré
- stavy zvěře neodpovídající úživnosti lesního ekosystému s nepříznivými důsledky pro obnovu některých druhů dřevin (jedle, javory, jilm horský aj.)

Způsoby využití s pozitivními vlivy na prostředí:

- nedotěžení a tím zachování řady fragmentů starých porostů (byť povětšinou na nedostupných místech), čímž došlo k akumulaci velkého množství tlejícího dřeva vysoké kvality (objemné kmeny, různé formy i stadia rozkladu)
- zachování již zmiňovaného jediného exempláře tisu červeného v s. části rezervace

c) myslivost

Podstatně dříve, než se začalo se systematickým využíváním lesů, byly rozsáhlé lesní komplexy včetně území dnešní rezervace využívány zejména myslivecky. Se vzrůstající hospodářskou činností v průběhu 18. stol. význam myslivosti poklesl a lesnictví, resp. těžba dřeva nabývala stále více na významu, stavy zvěře proto značně kolísaly. Přesto, že se stavy spárkaté zvěře ve srovnání s dobou před 30 lety celkově o něco snížily, zvěř (zejména jelení) je zde nejvýznamnějším limitujícím faktorem (příp. v kombinaci s dalšími) především pro odrůstání jedle bělokoré, javorů a jilmů. Do navrácení majetku v rámci církevních restitucí v r. 2015 bylo území rezervace součástí honitby „Jelení loučky“ (ve správě Lesů České republiky, s. p., Lesní správa Karlovice). Od r. 2016 na území rezervace myslivecky hospodaří nový vlastník, název i hranice honitby zůstaly zachovány. Součástí rezervace není žádné myslivecké zařízení, jak pro lov, tak ani pro chov zvěře.

d) rybářství

Neprovádí se.

e) rekreace a sport

Přes území rezervace vede paralelně s tokem Skalní potok (na jeho levém břehu) lesní cesta kat. 1L „Skalní cesta“, která se napojuje z hlavní silnice č. 451 (Vidly–Vrbno p. Pradědem), jde o značenou cyklotrasu spojující Vrbno a Jeseník. Její využívání turistickou veřejností nemá žádný negativní dopad na přírodní prostředí rezervace. Jelikož se na území rezervace nachází několik výrazných skalních výchozů, stěn a bloků, v 80. letech minulého stol. zde místní horolezci popsali několik desítek cvičných tras. Vzhledem k jejich místnímu významu a relativní odlehlosti je lokalita využívána velice sporadicky. Oblast však není uvedena v žádných horolezeckých průvodcích ani na webových stránkách Českého horolezeckého svazu (databáze skal – www.horosvaz.cz).

f) jiné způsoby využívání

Nejsou známy jiné způsob využívání území a ani se nepředpokládají.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy

Plánovací dokumenty:

KOLEKTIV AUTORŮ SPRÁVY CHKO JESENÍKY, 2014. Plán péče o chráněnou krajinnou oblast Jeseníky na období 2014–2023, návrhová část. – Ms., depon. in: Archiv Správy CHKO Jeseníky, Jeseník, 122 s.

Lesní hospodářský plán pro lesní hospodářský celek BOO Vrbno pod Pradědem platný na období 2017–2026

Právní předpisy:

Nařízení vlády č. 40/1978 Sb., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod (CHOPAV Jeseníky)

Nařízení vlády č. 599/2004 Sb. ze dne 27. října 2004, o vyhlášení Ptačí oblasti Jeseníky

Protokol o vymezení zón Chráněné krajinné oblasti Jeseníky ze dne 27. června 1994, č.j.: OOP/2818/94 (MŽP ČR, odbor ochrany přírody)

Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 298/2018 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů
– příloha č. 4: přehled souborů lesních typů ČR

Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování
 – příloha č. 4: číselné označení, názvy a zkratky dřevin
 Rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajský pozemkový úřad pro Moravskoslezský kraj (spisová zn.: SP16909/2013-571102, č.j.: SPU251205/2015/Kle), které nabylo právní moci dne 22. 6. 2015

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích

Přírodní lesní oblast	27 – Hrubý Jeseník
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	BOO Vrbno pod Pradědem
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	198,98
Období platnosti LHP (LHO)	2017–2026
Organizace lesního hospodářství	Lesní správa Vrbno pod Pradědem, revír 01 Vidly, 02 Bílý potok

Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů

Přírodní lesní oblast: 27 – Hrubý Jeseník				
Soubor lesních typů (SLT)*	Název SLT	Přirozená dřevinná skladba SLT	Výměra (ha)	Podíl (%)
5L	montánní (jasanová) olšina	OL 7, SM 1–2, JS 1–2, JL+1, JD+, JIV+	1,82	0,9
5U	vlhká jasanová javořina	JV 2–3, JD 1–3, BK 1–2, JS 2–3, JL 1, SM+	1,28	0,6
5V	vlhká jedlová bučina	BK 2–5, JD 2–4, KL 1, JL 1, JS+	4,76	2,4
5Y	skeletová jedlová bučina	BK 3–7, JD 2–3, BR 1–2, KL+, SM+, MD+**	1,76	0,9
6F	svahová smrková bučina	SM 2–3, JD 2–4, BK 4–6, KL 1–2, JV +–10, JLH+–5, JS +–1, JR+ (TS+)	45,78	23,2
6N	kamenitá kyselá smrková bučina	BK 4, SM 3–4, JD 2–3, KL+, TS+, LP+, MD+**	50,23	25,4
6S	svěží smrková bučina	BK 3–4, JD 3, SM 3, KL+1	36,76	18,6
6V	vlhká smrková bučina	SM 2–3, BK 2–4, JD 2–3, KL 2, JL+1, JS+, OL+, JIV+	8,83	4,5
6Y	Skeletová smrková bučina	SM 3–5, BK 4–5, JD 1–2, BR 1, JR+, TS+, LP+, MD+**	46,42	23,5
Celkem			198,96	100

* stanovená druhová skladba je kombinací dle publikace PRŮŠA (2001) a vlastních terénních šetření

**určitý podíl MD v rámci dané oblasti v přirozeném zastoupení nelze vyloučit

Přílohy:

T1 – Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapy dílčích ploch a objektů

M4 – Lesnická mapa typologická

M5 – Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů

2.4.2 Základní údaje o rybnících, vodních nádržích a tocích

Název vodního toku	Skalní potok
Číslo hydrologického pořadí	2-02-01-005
Úsek dotčený ochranou (ř. km od – do)	ř. km 0,055-2,650
Charakter toku	Lososová voda
Příčné objekty na toku	-
Manipulační řád	-
Správce toku	Lesy České republiky, s. p.
Správce rybářského revíru	-
Rybářský revír	-
Zarybnovací plán	-

2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup

A. ekosystémy

ekosystém:	L5.4 Acidofilní bučiny
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům
rozloha ekosystému min. 11 ha	V minulém plánu péče činila plocha ekosystému cca 15 %, na základě podrobnějšího mapování (aktualizaci) provedeného v r. 2020 činí plocha ekosystému cca o 10 % méně. Dle názoru mapovatele se totiž jedná o biotop L5.1 – květnaté bučiny, jehož podíl byl proto navýšen (viz níže). Plocha ekosystému se změnila (zmenšila na 11 oproti původním 30 ha) pouze v důsledku upřesnění (revize) (KLEČKOVÁ 2020).
	stav: dobrý
	trend vývoje: setrvalý
heterogennější prostorová struktura alespoň na 5 % plochy (přítomnost další porostní etáže/etází v hloučcích o min. velikosti 2–4 ary)	Z hlediska prostorové struktury se jedná o relativně homogenní bučiny s vtroušeným javorem klenem, občas modřínem opadavým nebo jilmy. Proto je navrženo provést těžební zásah formou několika maloplošných kotlíků pokácením skupinky 5–10 stromů bez jejich další manipulace s ponechání veškeré dřevní hmoty v porostu. Předpokládaný časový horizont dosažení cíle je 2–3 decennia.
	stav: zhoršený
	trend vývoje: setrvalý
přítomnost všech hlavních a vybraných vtroušených druhů dřevin přirozené druhové skladby a jejich odrostlé obnovy (BK, JD, SM, KL, JL, JLH, TS, LP)	Po stránce druhové skladby v nejstarší stromové etáži chybí jedle bělokorá a jinak se vyskytuje pouze ve formě podsadeb, v té nejmladší zase odrostlá obnova javoru kleny (mateřské stromy postupně odumírají, ale prakticky neodrůstá jejich nová generace). I když po ploše se přirozené zmlazení vyskytuje, v důsledku kombinace neustálého poškozování zvěří (hlavní faktor) a nedostatečných světelných podmínek jejich další generace prakticky neodrůstá. Obecně je poměrně hojné zmlazení buku, které je plošně dostatečné, nicméně lokálně také silně poškozováno okusem zvěří. Smrk je postupně redukován působením abiotických a biotických faktorů (kůrovec), jeho kontinuita jako druhu je však ve stávající přirozené obnově zajištěna dostatečně. Jilmy ani lípa malolistá se zde v současnosti nevyskytují. Předpokládaný časový horizont dosažení cíle je 3–4 decennia.
	stav: špatný
	trend vývoje: setrvalý

veškerá dřevní hmota ponechána na místě k přirozenému rozpadu, zároveň ve všech fázích rozkladu a různých formách	V průběhu předchozího plánu péče byla veškerá dřevní hmota ponechána v porostu k zetlení. Vzhledem k tomu, že se jedná o strukturně relativně homogenní porosty (např. JPRL 212D10) a k odumírání nejvíce zastoupeného buku nijak významně nedochází – a tím ani k významnější akumulaci bukové dřevní hmoty (především ve formě ležících stromů) snad s výjimkou fragmentů lesů na prudkých svazích tuto formu dřevní hmoty zajistí pokácení několika stromů při tvorbě maloplošných kotlíků (viz výše). Předpokládaný časový horizont dosažení cíle je 3–4 decennia.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	L5.1 Květnaté bučiny	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
rozloha ekosystému min. 41 ha	V minulém plánu péče činila plocha ekosystému pouze 10 %, na základě podrobnějšího mapování (aktualizaci) provedeného v r. 2020 činí plocha ekosystému dle názoru mapovatele cca o 6 % více. Plocha ekosystému se tak změnila (zvětšila z původních 20 na 41 ha) pouze v důsledku upřesnění (revize) (KLEČKOVÁ 2020). Celková plocha obou biotopů bučin se ve výsledku nezměnila.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
heterogennější prostorová struktura alespoň na 5 % plochy (přítomnost další porostní etáže/etáží v hloučcích o min. velikosti 2–4 ary)	Z hlediska prostorové struktury se jedná o relativně homogenní bučiny průměrného stáří 100–110 let s příměsí javoru klenu a javoru mléče, místy s charakterem hospodářského lesa (především JPRL 213B, 213C). Proto je navrženo provést těžební zásah formou několika maloplošných kotlíků s pokácením 5–10 stromů bez jejich další manipulace s ponechání veškeré dřevní hmoty v porostu. Předpokládaný časový horizont dosažení cíle je 2–3 decennia.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý
přítomnost všech hlavních a vybraných vtroušených druhů dřevin přirozené druhové skladby a jejich odrostlé obnovy (BK, JD, SM, KL, JL, JLH, TS, LP)	Po stránce druhové skladby se v nejstarší stromové etáži sporadicky vyskytuje jedle bělokorá, několik málo jedinců se zachovalo na nedostupných místech (jinak se vyskytuje ve formě podsadeb), v té nejmladší zase odrostlá obnova javoru klenu (mateřské stromy postupně odumírají, ale prakticky neodrůstá jejich nová generace). I když po ploše se přirozené zmlazení vyskytuje, v důsledku kombinace neustálého poškozování zvěří (hlavní faktor) a nedostatečných světelných podmínek jejich další generace prakticky neodrůstá. Odrostlá obnova buku je přítomná a plošně relativně dostatečná, nicméně lokálně také silně poškozována okusem zvěří. Smrk je postupně redukován působením abiotických a biotických faktorů (kůrovec), jeho kontinuita jako druhu je však ve stávající přirozené obnově zajištěna dostatečně. Jilm horský se v rezervaci vzácně vyskytuje také lokálně a zmlazuje (pod skalními výchozy v JPRL 112A17/01a), avšak podobně jako javor klen kvůli poškozování zvěří neodrůstá. V případě tisu červeného se zachoval pouze jediný jedinec na lokalitě Skalní schody. Ve stromovém patře se zde na spodní hraně skal vyskytuje také jediný exemplář lípy malolisté, jinak pouze ve formě výsadeb provedených v r. 2012 (lokalita „Lipový příkop“). Předpokládaný časový horizont dosažení cíle je 3–4 decennia.	
	stav:	špatný
	trend vývoje:	setrvalý
veškerá dřevní hmota ponechána na místě k přirozenému rozpadu, zároveň ve všech fázích rozkladu a různých formách	V průběhu předchozího plánu péče byla veškerá dřevní hmota ponechána v porostu. Vzhledem k tomu, že se jedná o strukturně relativně homogenní porosty (např. 214D10) a k odumírání nejvíce zastoupeného buku nijak významně nedochází – a tím ani k významnější akumulaci bukové dřevní hmoty (především ve formě ležících stromů) snad s výjimkou fragmentů lesů na prudkých svazích, tuto formu dřevní hmoty zajistí pokácení několika stromů při tvorbě maloplošných kotlíků (viz výše). Předpokládaný časový horizont dosažení cíle je 3–4 decennia.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	S1.2 Štěrbínová vegetace silikátových skal a drolin		
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům		
rozloha ekosystému min. 14 ha	V minulém plánu péče činila plocha ekosystému přibližně 5 %, na základě podrobnějšího mapování (aktualizaci) provedeného v r. 2020 se jeho plocha změnila (zvětšila) (KLEČKOVÁ 2020).		
	stav:	dobrý	
	trend vývoje:	setrvalý	
výskyt krtičníku jarního (<i>Scophularia vernalis</i>)	Krtičník jarní preferuje zastíněné skalní římsy, vlhké štěrby a dna skalních žlebů. V PR se vyskytuje pouze při východním okraji rezervace v počtu nižších stovek kvetoucích lodyh. Přesnější monitoring je s ohledem na značně členitý a nepřehledný skalnatý terén dosti náročný. Pro výskyt krtičníku jarního, resp. popsané skalní vegetace je potřeba zachovat stabilní mikroklima lokalit, tj. neodcloňovat skalky a jejich okraje. Jinak štěrbinová vegetace silikátových skal a drolin pro své zachování nevyžaduje žádný zvláštní management.		
	stav:	dobrý	
	trend vývoje:	setrvalý	

ekosystém:		L2.2 – Údolní jasanovo-olšové luhy	
indikátory cílového stavu		aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
rozloha ekosystému min. 2 ha		V minulém plánu péče činila plocha ekosystému přibližně 2 %, na základě podrobnějšího mapování (aktualizaci) provedeného v r. 2020 se jeho plocha nijak nezměnila (KLEČKOVÁ 2020).	
		stav:	dobrý
		trend vývoje:	setrvalý
přítomnost všech vývojových stádií lesního ekosystému		Pro zajištění přítomnosti všech vývojových stádií lesního ekosystému olšin postačí do jejich vývoje nijak nezasahovat. Největším ohrožením je pro ně změna vodního režimu a s tím související zeslábnutí či vyschnutí pramenů, k čemuž může dojít především přímými intenzivními lesnickými zásahy do samotných olšin, nebo intenzivními těžebními zásahy do porostů na ně bezprostředně navazujících. Jejich vytěžením může dojít k negativním vlivu na vodní režim olšin. K poškození olšin může dojít také pojezdem těžké techniky. Pro zajištění všech vývojových stádií údolní jasanovo-olšových luk je proto potřeba se vyvarovat výše popsaných negativních vlivů. Dalším významným negativně působícím faktorem jsou vysoké stavy spárkaté zvěře zejména, co se týče okusu či jiného poškozování dřevin přirozené druhové skladby.	
		stav:	dobrý
		trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	R1.4 Lesní prameniště		
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům		
rozloha ekosystému min. 1,5 ha	V minulém plánu péče činila plocha ekosystému přibližně necelé 1 %, na základě podrobnějšího mapování (aktualizaci) provedeného v r. 2020 se jeho plocha nijak nezměnila (KLEČKOVÁ 2020).		
	stav:	dobrý	
	trend vývoje:	setrvalý	

nenarušený vodní režim	Lesní prameniště se nacházejí na celém území PR, zvláště na jižním svahu na levém břehu Skalního potoka. Jejich současná podoba a druhová pestrost je v některých případech ovlivněna předchozími zásahy do okolních lesních porostů. Největší a nejzachovalejší prameniště pod skalami Mrtvého muže nejsou nijak negativně dotčena. Obecně jsou prameniště ohrožena primárně změnami vodního režimu, který může být narušován např. nešetrným lesnickým hospodařením, mechanickým poškozováním těžkou technikou, - zalesňováním nebo vysokými stavy spárkaté zvěře, která je využívají jako kaliště. První tři faktory na území rezervace nepřípadají v úvahu, narůstající stavy zvěře ale mohou mít na jejich další vývoj zásadní vliv. Pro udržení vodního režimu pramenišť je třeba zachovat mikroklima pramenných míst. Dlouhotrvající sucho pochopitelně ovlivnit nelze.
stav:	dobrý
trend vývoje:	setrvalý

B. druhy

druh:	roháček jedlový (<i>Ceruchus chrysomelinus</i>)
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům
přítomnost alespoň dvou osídlených kmenů	V rámci PR Skalní potok jsou osídleny nejméně nižší desítky kmenů. V celé CHKO Jeseníky jsou známy pouze 4 populace druhu, které žijí na relativně malých, vzájemně izolovaných a značně vzdálených lokalitách.
stav:	dobrý
trend vývoje:	setrvalý
ponechávání min. 10 ks jehličnatých stromů na hektar v různé fázi rozkladu k úplnému zetlení	Roháček jedlový představuje specializovaný druh saproxylického brouka vázaného na padlé především jehličnaté kmeny se specifickými vlastnostmi, jež jsou nezbytné pro vývoj larev. Tlející dřevo vhodných parametrů (o průměrné tl. nejméně 30 cm) a kvality (vlhké kmeny s hlubší hnědou hnilobou, která prostoupila hlouběji do kmenu) je zásadním předpokladem pro jeho existenci na lokalitě. V rámci PR Skalní potok probíhají asanační zásahy proti kůrovcům vázaným na smrk, kdy právě odkorněné dřevo není pro jeho vývoj vhodným substrátem a může tak dojít ohrožení přežívání životaschopné populace roháčka jedlového na lokalitě. Část napadeného dřeva je proto ponechávána k zetlení v kůře, čímž tak vzniká pro roháčka potenciální substrát.
stav:	dobrý
trend vývoje:	setrvalý

druh:	sokol stěhovavý (<i>Falco peregrinus</i>)
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům
přítomnost druhu na lokalitě	Novodobé hnízdění sokola stěhovavého na této lokalitě je monitorováno od r. 2002, kdy v oblasti PR pravidelně a z různou úspěšností hnízdí 1 pár. V období 2002–2022 nebylo pouze čtyřikrát hnízdění prokázáno a bylo okroužkováno (vyvedeno celkem 22 mlád'at). Přítomnost jednoho páru v PR je tedy stabilní a s ohledem na rozlohu popisovaného území se nepředpokládá přítomnost dalšího páru. V okrajových částech rezervace se hnízdní teritoria překrývají s dalšími páry v dané oblasti.
	Ptáci zde k hnízdění využívají a střídají několik vhodných míst na skalních římsách v celém údolí, případně využijí starší krkavčí hnízdo. V rámci kroužkování či po hnízdní sezóně jsou na některých římsách provedeny drobné úpravy spočívající především ve výřezu náletových dřevin. Přestože jsou samotná hnízdiště mimo značené turistické trasy, některá z nich jsou značně navštěvována z důvodu pěkné vyhlídky. Dalším rizikovým faktorem pro úspěšné vyhnízdění je nepovolená horolezecká činnost a případně nevhodně načasované lesnické zásahy v okolí samotného hnízdiště.
stav:	dobrý

	trend vývoje:	setrvalý
--	---------------	----------

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Kolize se zde nepředpokládá.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání

a) péče o lesní ekosystémy na lesních pozemcích

Následující rámcová směrnice reflektuje současný stav porostů a cíle ochrany. V bukových porostech se lokálně počítá pouze s vytvořením několika kotlíků odtěžením skupinek buků, především nad stávajícím zmlazením pro zvýšení heterogenity vertikální struktury jinak relativně prostorově homogenních porostů, ovšem s ponecháním dřevní hmoty na místě k zetlení bez další manipulace. Tím zároveň dojde k větší diverzifikaci forem tlejícího dřeva. Jinak je potřeba pokračovat v dosavadním způsobu managementu (platí také pro kulturní smrčiny), tj. udržovat stávající mechanickou ochranu proti zvěři, dále na vhodná místa, ať již do uměle nebo přirozeně vzniklých porostních mezer, doplňovat jedli bělokorou, jilmy, lokálně lípu malolistou, na vhodná stinná místa i tis červený. Veškeré dosadby musí být ochráněny proti poškozování zvěří. V olšinách se kromě eventuálního budování mechanické ochrany proti zvěři s žádnými úmyslnými zásahy nepočítá.

Rámcová směrnice péče o lesní porosty na lesních pozemcích

Číslo směrnice	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany
1	Les zvláštního určení: 32a – lesy v 1. zónách CHKO, lesy v přírodních rezervacích a přírodních památkách Les ochranný: 21a – lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích	6F, 6N, 6S, 6Y (5L, 5V)	L5.1 Květnaté bučiny L5.4 Acidofilní bučiny L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin			
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)		
6F	SM 2–3, JD 2–4, BK 4–6, KL 1–2, JV +–10, JLH+–5, JS +–1, JR+ (TS+)		
6N	BK 4, SM 3-4, JD 2-3, KL+, TS+, MD+		
6S	BK 3-4, JD 3, SM 3, KL+1		
6Y	SM 3–5, BK 4-5, JD 1–2, BR 1, JR+, TS+, MD+		
5L	OL 7, SM 1–2, JS 1–2, JL+1, JD+, JIV+		
Porostní typ A		Porostní typ B	Porostní typ C
bukový		olšový	smrkový (smrkové kultury)*
Základní rozhodnutí			
Hospodářský způsob (forma)		Hospodářský způsob (forma)	Hospodářský způsob (forma)
-		-	účelový výběr, skupinovitá clonná seč

Obmýtlí	Obnovní doba	Obmýtlí	Obnovní doba	Obmýtlí	Obnovní doba
fyzický věk	nepřetržitá	fyzický věk	nepřetržitá	fyzický věk	nepřetržitá
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
druhová skladba se zdárně odrůstajícími druhy všech geograficky a stanovištně původních dřevin		druhová skladba se zdárně odrůstajícími druhy všech geograficky a stanovištně původních dřevin		heterogennější prostorová struktura a druhotná skladba blízká se potenciální vegetaci	
Způsob obnovy a obnovní postup					
s celoplošnými obnovními těžebními zásahy se nepočítá, ve vybraných segmentech se uplatňuje pouze účelový výběr – vytvoření do 20 kotlíků (v každém kotlíku těžba 5–10 stromů (BK)) pro zvýšení strukturní heterogenity s ponecháním dřevní hmoty na místě k zetlení bez další manipulace; zraňování vybraných stromů nebo jejich skupinek kroužkováním atd., nebudou těženy stromy doupné, biotopové nebo potenciálně biotopové		s obnovními těžebními zásahy se nepočítá		s celoplošnými obnovními těžebními zásahy se nepočítá, ve vybraných segmentech je preferován účelový výběr až skupinovitá clonná seč ve prospěch cílových druhů dřevin na úkor SM a podpora spodní etáže pro vyšší strukturalizaci, kombinace pozitivního a negativního výběru	
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu					
TS, LP, JLH – sadba jamková		zalesňování se neuvažuje		JD – sadba jamková, případně sje TS, LP, JLH – sadba jamková	
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)					
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově			
6F	TS, JD	výsadby jednotlivě a do bioskupin, preferovaný sadební materiál krytokořený (sadba obalovaná), zalesňování bude prováděno mimo zamokřená místa a prameniště			
6N	TS, LP, JLH, JL				
6Y	TS, LP, JLH, JL				
6S	JD				
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů,					
ochrana přirozené obnovy dřevin přirozené druhové skladby a výsadeb proti zvěři – mechanická individuální a skupinová (oplůtky, oplocenky); těžba výchovná se realizuje pouze v porostech s vyšším podílem SM s cílem jeho redukce		s těžbou výchovnou se nepočítá, probíhá samovolná autoregulace; eventuálně ochrana přirozené obnovy dřevin přirozené druhové skladby proti zvěři – mechanická individuální a skupinová (oplůtky, oplocenky)		ochrana přirozené obnovy dřevin přirozené druhové skladby a výsadeb proti zvěři – mechanická individuální a skupinová (oplůtky, oplocenky); výchovné zásahy: prořezávky a probírky primárně za účelem podpory všech druhů dřevin přirozené druhové skladby	
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb					
v případě bučin a olšin využití běžných způsobů asanace stojících aktivních kůrovcových stromů (pokácení, manipulace, odkornění), zlomů a vývrátů (manipulace, odkornění) s ponecháním veškeré dřevní hmoty na místě k zetlení, ve výjimečných případech (např. při zamezení průjezdnosti LC „Skalní potok“ nebo LC „Černohorská“ padlými stromy) se nevylučuje případný odvoz; v případě kulturních smrčů se šetrný odvoz kůrovcem napadené dřevní hmoty nevylučuje s tím, že na místě k zetlení zůstane ponecháno alespoň 30 m³/ha; v porostních skupinách nejstarších věkových stupňů je v případě objemných smrčů (např. stromy s hmotností 3 m³ a více) vhodné využít šetrné způsoby asanace odkorněním nastojato anebo po živelné distorbanci odkornění ve větvích bez další manipulace), pro podporu saproxylických organismů (především saproxylicí brouci) je žádoucí zachovat část asanovaných kmenů v kůře, např. kůrovci nenapadených oddenkových částí stromů; jednou z možností je také provádění asanace metodou drážkování – s ponecháním části kůry na kmeni v pruzích; v případě údolních jasanovo-olšových luhů, pramenišť a podmáčených míst je vyloučen jakýkoliv pohyb těžké techniky					
Poznámka					

vyloučena jsou myslivecká zařízení k příkrmování zvěře a slaniska; zařízení k lovu zvěře, případně jiná zařízení, lze budovat jen po dohodě s AOPK ČR, kácení nebezpečných stromů ohrožujících bezpečnost provozu či pohybu osob na LC „Zámecká“, LC „Zlatá stráň“, LC „Černohorská“ pouze po dohodě s AOPK ČR v ploše rezervace nebudou káceny souše, biotopové ani potenciálně biotopové stromy; v případě hnízdění sokola stěhovavého či krkavce velkého vyloučit v okolí hnízdiště rušivé lesnické zásahy v termínu od začátku března do konce června

* smrkové kultury nejsou předmětem ochrany PR Skalní potok, tvoří cca 60 % její plochy

Přílohy:

M4 – Lesnická mapa typologická

M5 – Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů

b) péče o vodní ekosystémy

Územím protéká Skalní potok, který je levostranným přítokem Střední Opavy a nevyžaduje žádnou zvláštní péči. Postačí do něj nijak nezasahovat.

c) péče o populace a biotopy rostlin a hub

Chráněné a ohrožené druhy rostlin, vyskytující se na území PR, nepotřebují žádný specifický management. V rámci případných zásahů do lesních porostů je třeba zohlednit výskyt některých zvláště chráněných druhů, zejména sklenobýlu bezlistého (*Epipogium aphyllum*) v Lipovém příkopu. Druhy vázané svým výskytem na biotopy skal a prudkých svahů (krtičník jarní (*Scrophularia vernalis*), lopusťák skloněný (*Hackelia deflexa*) se v území vyskytují v dostatečně početných populacích a nejsou přímo ohroženy. Pro ně je třeba nadále zachovat vhodná stanoviště v podobě blízké dnešní. Tis červený (*Taxus baccata*) na Skalních schodech roste na nepřístupné skalní terásce a není proto nijak přímo ohrožen. Ostatní zvláště chráněné a vzácné druhy, které jsou vázány zejména na květnaté bučiny, suťové lesy, prameniště a prameniště olšiny a na nivu Skalního potoka rovněž nejsou přímo ohroženy, pokud nedojde ke zničení jejich stanovišť.

Ochranný režim v PR Skalní potok zároveň zajišťuje dostatečnou ochranu všech zastoupených biotopů i z hlediska bryologického i lichenologického, nejsou tedy zapotřebí žádná speciální opatření na ochranu mechorostů či lišejníků. Potenciální nebezpečí by mohla představovat horolezecká činnost. Současný pohyb turistů, zejména cyklistů, nepředstavuje větší riziko, protože je ve většině případů omezen na lesní cestu „Skalní potok“ protínající rezervaci, případně na její blízké okolí (houbaři).

d) péče o populace a biotopy živočichů

Péče o živočichy souvisí s péčí o lesní porosty, většina významných živočichů je totiž vázána na lesní prostředí. Nutné je zejména zachovat dostatek doupných stromů v porostech. Pro ptáky hnízdící na skalách (sokol, krkavec) je vhodné i nadále zamezit horolezeckému využití rezervace. V ojedinělých případech může vzniknout potřeba zabezpečit ohrožená hnízda (sokol, čáp černý) stabilizačními prvky (případně i instalací umělé hnízdní podložky). Vhodným opatřením je také monitoring nebo ostraha hnízd sokola stěhovavého. V případě sokola stěhovavého je v období hnízdění od začátku března do konce června nutné zamezit jeho rušení.

Roháček jedlový představuje specializovaný druh saproxylického brouka vázaného na padlé především jehličnaté kmeny se specifickými vlastnostmi, jež jsou nezbytné pro vývoj larev.

Tlející dřevo vhodných parametrů (o tloušťce nejméně 30 cm) a kvality (vlhké kmeny s hlubší hnědou hnilobou, která prostoupila hlouběji do kmenu) je zásadním předpokladem pro jeho existenci na lokalitě. V místech, kde absentuje tlející dřevo ve formě ležících kmenů, lze pokácet skupinku stromů bez další manipulace s ponecháním v porostu k zetlení, kdy kromě následné diverzifikace relativně homogenní porostní struktury dojde k vytvoření nových hostičích (biotopových) kmenů pro existenci roháčka, ale také jiných saproxylických druhů. Smrkové kmeny budou doplněny po asanačních zásazích proti kůrovci, je potřeba však volit takový způsob asanace, aby nedocházelo ke kompletnímu odstranění kůry z povrchu kmene (smrku). Optimální je ponechat část ležících kmenů bez asanace (odkornění), alternativou je také drážkování s ponecháním části kůry na kmeni v pruzích.

Jednoznačným úkolem je upravit stavy spárkaté zvěře na úroveň odpovídající stavu lesního ekosystému. Vhodné je např. periodické vyhodnocování tlaku spárkaté zvěře na lesní společenstva v rezervaci a následně na základě výsledku zjištěných škod navrhnout výši odlovu této zvěře.

e) zásady jiných způsobů využívání území

Jiné způsoby využívání území se nepředpokládají.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) lesy na lesních pozemcích

Přílohy:

T1 – Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

b) vodní toky

Bez zásahu.

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Žádná speciální managementová opatření se pro porosty v ochranném pásmu nenavrhují.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

V průběhu platnosti tohoto plánu péče se předpokládá jednorázové obnovení pruhového značení hranic rezervace a podle potřeby obnova nebo doplnění hraničních či informačních tabulí. V případě nového vyhlášení (viz kap. 3.4) je potřeba rovněž nové geometrické zaměření včetně provedení vyznačení hranic dle nové situace. Aktuálně je zde nainstalováno šest hraničníků na důležitých lomových a přístupových bodech. Umístění i počet jsou vyhovující a dostačující.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

a) vyhlášovací dokumentace

Je nutné opravit geometrický plán, do kterého nebyla započtena parcela č. 569 (ostatní plocha, výměra v PR 2,84 ha) a PR opětovně vyhlásit na její skutečné výměře. Zároveň by bylo vhodné upravit stávající hranice rezervace, konkrétně rezervaci rozšířit o území navazující na její v. část na dílci 212B (morfologicky poměrně členitý svah s četnými skalkami a z pohledu ochrany přírody hodnotnými porosty) s celkovou plochu cca 17 ha. Je rovněž vhodné zvážit vyloučení části sekundárních smrčín (např. 111A12) na ploše cca 3 ha z rezervace a nově vést hranici podél terénní linie po hraně svahu, tímto zároveň stávající vyhlášku zrušit a zároveň stanovit nové bližší ochranné podmínky (ust. § 44 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny) a rezervaci vyhlásit bez ochranného pásma.

b) návrhy potřebných správních rozhodnutí o výjimkách, povoleních nebo souhlasech

Neuvažuje se.

c) ostatní

Bez návrhů.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Na území probíhá namátková kontrola vjezdů motorových vozidel, horolezecké činnosti a stavu informačních panelů včetně hraničního značení. Pravidelné kontroly je žádoucí provádět i nadále. Provádění horolezecké činnosti zde není žádoucí především z důvodu hnízdění sokola stěhovavého či krkavce velkého, případně výskytu dalších druhů. Rezervace je v ose západ – východ rozdělena lesní silnicí na cca dvě poloviny, po silnici je vyznačena cyklotrasa KČT, která však není intenzivně využívána pro rekreační či sportovní cyklistiku. Toto využití tedy není třeba regulovat.

3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území

Informace o území jsou interpretovány pomocí dvou panelů AOPK ČR, které jsou umístěny u dvou skalních výchozů – Parník u Skalní cesty a Kyselá skála u Černohorské cesty. Umístění i počet jsou vyhovující. V případě potřeby bude provedena jejich údržba či obnova. Zřízení naučné stezky se zde neplánuje.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Jako potřebný se ukazuje monitoring tlejícího dřeva a obsazenost vybranými saproxylickými druhy na něj vázanými (především roháček jedlový). Doposud nebyl proveden inventarizační průzkum hub, ostatních skupin bezobratlých (kromě brouků a měkkýšů), dále je vhodné důkladně zmapovat ornitofaunu a velmi kusé informace jsou také o výskytu savců. V území také nebylo podrobně zdokumentováno geologické prostředí a cenné poznatky by přinesl historický průzkum hospodaření v minulosti (archivní materiály). Ve vybraných částech

(především nejstarších porostech) by bylo vhodné v této rezervaci provést doposud absentující dendrochronologický a dendrometrický průzkum se zaměřením např. na historii vzniku, věkovou a prostorovou strukturu či stav některých dalších fenoménů.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)

Druh zásahu (činnost)	Odhad množství (např. plochy)	Četnost zásahu za období plánu péče	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Výsadby, podsadby, JD, TS, JLH, LP (sazenice a práce)	2840 ks	průběžně	120 000
Individuální ochrana výsadeb proti zvěři	2840 ks	průběžně	1 000 000
Skupinová ochrana přirozené obnovy např. KL, JLH, JD proti zvěři	500 m	průběžně	130 000
Individuální ochrana přirozené obnovy např. KL, JLH, JD proti zvěři	500 ks	průběžně	180 000
Nepředvídatelné opravy ochrany proti zvěři	800 ks	průběžně	300 000
Prořezávka ve SM	1,66 ha	1	30 000
Těžba výchovná (jehl.)	890 m ³	1	400 000
Obnova pruhového značení	8200 m	1	25 000
Údržba hraničních tabulí	6 ks	2	10 000
Údržba informačního panelu	2 ks	2	10 000
Ostraha hnízda sokola stěhovavého	březen až červen	každoročně	400 000
Alternativní metody asanace kůrovcového dříví (např. drážkování) se zaměřením na zajištění biotopů pro saproxylické organizmy	200 m ³	průběžně	100 000
N á k l a d y c e l k e m (Kč)			2 705 000

Předpokládané orientační náklady jsou stanoveny pouze s ohledem na § 68 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. Finančně-právní stránka je vždy řešena až před realizací konkrétních zásahů.

4.2 Použité podklady a zdroje informací

ANONYMUS: AOPK ČR, Lesy České republiky, s. p., Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR, Vojenské lesy a statky ČR, s. p., VÚKOZ, 2006. *Pravidla hospodaření pro typy lesních přírodních stanovišť v evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000: Výsledek jednání pracovní skupiny ustanovené při Ministerstvu životního prostředí České republiky a složené ze zástupců jmenovaných organizací.* PLANETA, ročník XIV, s. 1–39. 1213–3393.

DUDOVÁ L., HÁJKOVÁ P., OPRAVILOVÁ V. & HÁJEK M., 2014: Holocene history and environmental reconstruction of a Hercynian mire and surrounding mountain landscape based on multiple proxies. – *Quaternary Research* 82: 107–120.

GÁBA Z., 2017: Skalní potok, přítok Střední Opavy. – *Sborník bruntálského muzea* 2017: 75–89.

GRULICH V. & CHOBOT K. [eds], 2017: Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – *Příroda*, 35: 1–178.

HALDA J., 2018: Inventarizační průzkum PR Skalní potok z oboru lišejníky. – Ms., depon. in: *Správa CHKO Jeseníky, Jeseník*, 59 s.

- HAVIRA, M., 2013. Plán péče o PR Skalní potok na období 2013–2022. – Ms., depon. in: Rezervační kniha PR Skalní potok, Správa CHKO Jeseníky, Jeseník, 25 s.
- HEJDA R., FARKAČ J. & CHOBOT K. [eds], 2017: Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí Red List of threatened species of the Czech Republic. Invertebrates. – Příroda. 36: 1–612.
- CHYTRÝ M., KUČERA T., KOČÍ, M., GRULICH, V. & LUSTYK, P. [eds], 2010: Katalog biotopů České republiky. – AOPK ČR, Praha, 445 s.
- KAVALEC, K., 2000. Plán péče o PR Skalní potok na období 2001–2003: – Ms., depon. in: Rezervační kniha Skalní potok, Správa CHKO Jeseníky, Jeseník, 24 s.
- KAVALEC, K., 2004. Plán péče o PR Skalní potok na období 2004–2013. – Ms., depon. in: Rezervační kniha Skalní potok, Správa CHKO Jeseníky, Jeseník, 31 s.
- KAŠÁK J., 2021: Inventarizace MZCHÚ – PR Skalní potok – Saproxylický hmyz a epigeičtí predátoři, Závěrečná zpráva – Ms., depon. in: Správa CHKO Jeseníky, Jeseník, 27 s.
- KASTNEROVÁ L., ZEIDLER M. & BANAŠ M., 2006: Stav, rozšíření a doporučený management tisu červeného (*Taxus baccata* L.) ve Východních Sudetech. – Čas. Slez. Muz. Opava (A), 55: 39–58.
- KLEČKOVÁ L., 2020: Botanický inventarizační průzkum PR Skalní potok – floristika. – Ms., depon. in: Správa CHKO Jeseníky, Jeseník, 32 s.
- KLEČKOVÁ L., 2020: Botanická inventarizace PR Skalní potok – fytocenologie. – Ms., depon. in: Správa CHKO Jeseníky, Jeseník, 61 s.
- LACINA A., 2012: PR Skalní potok – ukázka typické malakofauny Hrubého Jeseníku. – Malacologica Bohemoslovaca (2012), 11: 22–28.
- PRŮŠA E., 2001: Pěstování lesa na typologických základech. – Lesnická práce s.r.o., Kostelec nad Černými lesy, 593 s.
- ZMRHALOVÁ M., 2018: Bryologický inventarizační průzkum PR Skalní potok. – Ms., depon. in: Správa CHKO Jeseníky, Jeseník, 34 s.

Internetové zdroje:

Portál Natura 2000 (<http://www.nature.cz/natura2000-design3/hp.php>)
<http://metadata.nature.cz/records/54637388-0650-46b1-9475-3f8b0a02080a>
<https://geoportal.gov.cz>
<http://drusop.nature.cz>
<http://webgis.nature.cz/geonotes/Default.aspx>

4.3 Seznam používaných zkratk

Zkratky dřevin podle vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování, příloha č. 4: číselné označení, názvy a zkratky dřevin:

BK	Buk lesní
BR	Bříza bělokorá
JD	Jedle bělokorá
JL	Jilm habrolistý
JLH	Jilm horský
JIV	Vrba jíva
JR	Jeřáb ptačí
JS	Jasan ztepilý
JV	Javor mléč
KL	Javor klen
LP	Lípa malolistá
MD	Modřín opadavý
OL	Olše šedá
SM	Smrk ztepilý
TS	Tis červený

EVL – evropsky významná lokalita
 CHKO – chráněná krajinná oblast
 CHOPAV – chráněná oblast přirozené akumulace vod
 IUCN – International Union for Conservation of Nature
 JPRL – jednotka prostorového rozdělení lesa
 KČT – Klub českých turistů
 KN – katastr nemovitostí
 LC – lesní cesta
 LHP – lesní hospodářský plán
 MZD – meliorační a zpevňující dřeviny
 OPRL – Oblastní plán rozvoje lesa
 PO – ptačí oblast
 PR – přírodní rezervace
 SLT – soubor lesních typů
 ÚSES – územní systém ekologické stability
 ZCHÚ – zvláště chráněné území
 ZPMZ – záznam podrobného měření změn

4.4. Podklady pro plán péče zpracoval

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, RP Olomoucko, Správa CHKO Jeseníky

Na zpracování se podíleli: Mgr. Miroslav Havira, Ph.D., Mgr. Vít Slezák, Mgr. Radek Štencl, Ing. Pavel Janeček, Ing. Anita Petřů, Michal Ulrych

Plán péče není dílem autorským, ale úředním podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon).

5. Přílohy

Tabulky: Příloha T1 – **Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich**
(Tabulka k bodu 2.4.1 a k bodu 3.1.2).

Mapy: Příloha M1 – **Orientační mapa s vyznačením území**

Příloha M2 – **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**

Příloha M3 – **Mapa dílčích ploch a objektů**

Příloha M4 – **Lesnická mapa typologická**

Příloha M5 – **Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů**

Vrstvy: Příloha V1 – **Digitální grafické znázornění průběhu hranic dílčích ploch**

Protokol o způsobu vypořádání připomínek, kterým se zároveň plán péče schvaluje